

nitelmiä, mutta johtaja ei antanut perään, ja vihdoin hänelle myönnettiin lupa koettaa sitä, mutta ilman lisäkustannuksia ja lisäopettajia. Kun tulokset, kuten edellä on osotettu, olivat niin loistavat, alkoivat kaikki toisetkin koulut panna samaa järjestelmää osittain käytäntöön. Ilman näiden koulun edistysmielisten opettajien sitkeää vaatimusta olisi järjestelmä jäänyt kokeilematta, sillä ahdasmielinen kouluneuvosto ei olisi sitä omasta aloitteestaan koskaan toteuttanut.

Miss Strongin selostusta Seattlen, Wash., kouluista voidaan pitää kutakuinkin tyypillisenä kuvauksena koko maan kouluista. Tietysti on olemassa vieläkin huonommin ja vanhoillisemmin järjestettyjä ja johdettuja kouluja kuin ne ovat. Miss Strongin kirjoitukset ovat omiaan valaisemaan riittävästi syitä miksi työväenluokan tulisi antaa enemmän huomiota koulukysymykselle Kansakoulujen merkitys lasten henkisenä ja ruumiillisena kasvattajana on niin suuri, ettei työväenluokan sovi välinpitämättömänä syrjästä katsojana katsoa miten niitä isännöidään. Koulujen johtoon on saatava kaikkialla vapaamielisiä ja edistysmielisiä entisiä opettajia, lasten aiteja ja valistuneita, luokkatietoisia työläisiä, eikä ahdasmielisiä liikemiehiä, jotka katselevat kaikkia asioita viheliäisen pikkuporvarillisen linssin läpi. Vehkeily, -harvainvalta ja taantuminen pitää syrjäyttää amerikkalaisten kansakoulujen johdosta ja työväenluokan on se tehtävä. Siihen tarvitaan äänioikeus ja jokaisistaan kouluasioiden takia jokaisen työläisen kannattaa sen hankkia. Äänioikeutemme avulla me voimme määrätä kunkin valtion rahastosta luovutettavaksi kyllin paljon varoja kouluja varten, ettei niiden opetusjärjestelmä kärsisi varojen puutteesta, kuten se melkein kaikissa valtioissa nyt kärsii. Kouluja varten käytetään vuosittain noin viides osa siitä mitä tässä maassa vuosittain käytetään ilmentämiseen.

Kansallinen puolustusneuvosto sanoo, että Yhdysvalloissa on lähes 4,000,000 lasta, jotka eivät saa mennä "Kindergarteniin" (leikkikouluun) syystä, että niitä ei ole riittävästi. Yhdysvaltain opetusministeri P. P. Claxton kehottaa kaikkia kouluneuvostoja ottamaan tämän puutteen huomioon. Useat naisten klubit, naisten äänioikeusjärjestöt, äitien järjestö, lasten ja vanhempien liitto y. m. kehottavat lasten vanhempia kaikissa koulupireissa vaatimaan niiden perustamista. Mutta niitä eikä muita parannuksia ei saada ilman varoja. Vapaita koulukirjoja ei myöskään ole vielä läheskään kaikissa valtioissa vaan täytyy oppilaiden hankkia ne itse. Vapaita lääkärihoitoa ei ole varustettu vielä juuri missään. Ulkoilmakouluja sairaita tai heikkoja lapsia varten pitäisi myöskin olla enemmän. Koko maassa niitä on kaikkiaan ainoastaan 1,000. Heikot ja sairaat lapset jäävät ilman koulua jos eivät pysy terveinä tai jos heitä ei sairauden takia suvaittavallisissa kouluissa. Nämä kaikki kysyvät tietysti rahaa mutta sopsihan syykköörille, sähkövaunulle, turkiksille, silkeille jalokiville, lakeijoille y. m. asettaa niin korkeat verot, että niistä karttuisi tuntuvaa apua koulurahastolle.

Kun työläiset lakkaavat

kouluasioissa luottamasta siihen että "kyllä ne 'herrat' ne asiat paremmin ymmärtävät ja hoitavat", vaan käyttävät äänensä ja harkintansa viisaasti kouluvaihtajissa, niin totta tosiaan koululaitoksistakin tulee kansanvaltaisia ja edistysmielisiä laitoksia. Nykyään vielä olemme suurimmaksi osaksi niin typerällä kannalla kuten seattlelaisetkin, että autamme typeriä porvareita kutsumaan takasin toimestaan jonkun edistysmielisemmän opettajan.

KANSANKIRJEITÄ

SEATTLE, WASH.

Maapallo on ennallaan, vaan ihmiset hyöriivät ja häärivät sen keskellä kuin loppuna edellä. Velsataan ja lauletaan ja kellot soivat kuin ennen vanhassa maassa ruumissaattomarsseissa. Tämä siksi, että on vapauslainojen myyntiaika.

Talventulo näyttää joka tavalla osottavan ikävyyksiä. Lämmitysvälit, puut ja koiit, näyttävät olevan koko lujassa, puhumattakaan monista muista tarpeista. Kyselin tässä tuonoin kolia useamalta eri välittäjältä ja aina vaan vastattiin: "Ei ole eikä tule ennen kuin kolmen tai neljän viikon kuluttua ja tilauksia on paljon." Jotakin pehkuu saa jos sitäkin jaksaa kärsivällisyydellä odottaa viikkokaupalla.

Toveri A. Hautamäki oli keskuudessamme täällä taas tuonoin useita päiviä selittämässä sosialismin evankeliumia, joka onkin täällä tärkeää. Niin tietoinen ja selvätajuinen puhuja kuin hän on, olisi ansainnut suuremman kuulijakunnan. Miehiä oli tosiaan koko joukko, vaan naisia ei ollut kuin jokuin yhdesäkään puhetilaisuudessa. Naisemme näyttävät aina unhottavan tällaiset tilaisuudet. Tekisi mieltä kysyä, että ovatko naiset täällä jo kyllin viisaalta, ettei tarvitse enempää opimista, vai suomenkielisen ymmärtämättömyyskö on halut vienyt näin suurkaupungin elämänsä?

Ne aviosäätyyn kuuluvain immeten juhlat piti olla lokakuun 26 ja 27 eikä 26 ja 12, kuten oli tullut Toverittaren 39 numeron. Olen mahtanut tehdä ne numeroni kiinalaisia kun eivät olleet toimituksessa niitä ymmärtäneet.

Vanhanmaan tanssit ovat 12 p. illalla. Siellä sitä taas saa vanhaksi maaksi polkata harmonikan säestyksellä, miehet 35 sentin sisäänpääsymaksulla ja naiset vapaasti. Ajatelkaapa sitä riemua! — 13 p. illalla on näytöskappale "Suutarin mököllä". Ei voi selittää sen monipuolisuutta niin tarkalleen kuin tulisi, joten jätän vähäsenkin tekemättä, vaan itse kun tulette tutkimaan, niin tulette täydelliseen selvyyteen. Tulkaa lukuisana joukkona! Sitä ette tule koskaan katumaan. Piletit maksavat ainoastaan 50 senttiä.

Mrs. ja Mr. Heikkiselä on syntynyt terve tytär viime kuussa. Mrs. Heikkinen voi koko hyvin. Paljon onnea pikkutyttären alulle!

Ompeluseuran kokouksia ei saada enää koolle vaikka miten yrittäisi Onko viika johdossa? — Ajatelkappas oisipa siellä lystiä yhdessä jutustella ja kasvattaa yhteisymmärrystä toisillemme ja samassa nypläillä tätä yhteiseksi hyväksi. Siellä sitä yksi ilta viikossa menisi rattoisasti Koettakapas nyt saada itsenne johdetuksi haalille tiistai-iltoin.

M. Vuori.

EVERETT, WASH.

Oisihan se hauskaa nähdä tämän meidänkin pikku osastomme homimista jotakin aina jolloinkin Toverittareissa, mutta meidän toimintamme on niin pientä, ettei siltä ole juuri paljon kertomista. Eikä tuota ole ollut vakituista kirjeenvaihtajakaan johonkin aikaan.

Osastoon kuuluu hyvin vähän jäseniä. Kalkki ne, jotka siihen kuuluvat, saavat olla kiinteässä toiminnassa. Kukaan meistä ei jouda syrjästäkatsojiksi.

Osasto menetti viisi innokasta jäsentä. Neljä heistä, nim. Mrs. ja Mf. Luoma ja Mrs. ja Mr. Mäki menivät Canadaan. Mrs. Luoma oli Toverittaren kirjeenvaihtajana. Ompeluseura kärsi myöskin heidän poistumisestaan. Toivon heillä innostuksen ja toimintahalun riittävän uudella palkkakunnallakin.

Elonmerkkejä alkaa osastomme osottamaan kaikista huolimatta. Osaston kokous pidettiin tov. A. Ojalan talossa, jossa valittiin uudet virkailijat vanhain tilalle. Pöytäkirjuriksi valittiin A. Hautamäki, kirjeenvaihtajaksi W. Luoma, Toverittaren kirjeenvaihtajaksi allekirjottaja, joka nyt kylvälle ensimmäisen kirjeen lehteen.

A. Hautamäki oli meille puhumassa syysk. 28 p. illalla. Puhuen liiksäksi oli muutakin ohjelmaa, runo, ja laulu, sekä lopuksi tanssia. Väkeäkin oli saapunut tilaisuuteen oikein kiittävästi. Kyllähän sitä täälläkin jotakin saataisiin aikaan, kun vain olisi halua ja innostusta, ja olisi sitäkin tietysti, ellei tämä epävarma aika, missä me työläiset nykyään elämme, lamaannuttaisi meitä. Ihmisten aivot ovat aina jännitettynä kuin viimeistä päivää eläen. Kunpahan aika muuttuu, niin muuttuvat ihmisetkin ja meidänkin toimintamme vilkastuu.

Mrs. ja Mr. Laitinen ovat tulleet takasin Canadasta ja Mrs. ja Mr. Johnson ovat muuttaneet tänne Seattlesta, joten osastomme on saanut heistä voimien lisäystä. Lausumme heidät tervetulleiksi!

Sofi.

PALISADE, MINN.

Ensimmäinen automobillonnettomuus tapahtui kylässämme syysk. 23 p., jolloin Mikko Libeck ajoi autollaan 14-vuotiaan Benhard Niemosen kumoon sillä seurauksella, että Benhardilta katkesi oikean jalan sääriluu. Benhard on lääkärin hoidettava Aitkinissa ja on toiveita jalan parantumisesta.

Elämän myrskyistä merta yhdessä soutamaan ovat alkaneet Suoma Hovi ja Hannes Saari. Onneksi vain oikein ja yhteisymmärrystä riittäköön!

Kuudesta kylämme suomalaisesta kansalaiseksi hakijasta hyväksyttiin ainoastaan kaksi syysk. 24 p. nimittäin John Kolvonen ja John Saari.

Ompeluseuran naisten ilta, joka vietettiin syysk. 28 p. onnistui tyydyttävästi. "Niku Siperlassa" emme voineet näytellä syystä kun perintöruhtinaan osan esittäjä makaa sairaana.

Huononpuoleisen perunasadon sanovat ukot nyt tulleen kylässämme. Liiallinen kuivuus ja alkaset hallat tekivät halltaa.

Ne kylämme miehet, jotka olivat Dakotassa elonkorjuussa ovat taas kaikki kotituneet.

Osaston toimesta vietetään ohjelmaittama lokak. 19 p:nä. Silloin esitetään näytöskappale "Työ ja rakkaus" ja "Niku Siperlassa" koitetaan myöskin saada näyttämölle silloin.

S. s. osaston kokouksessa syysk. 30 p. oli m. m. esillä ompeluseuran naisten keskusteluyksymysjupakka. Todistetuksi tuli, että ei Toverittaren paremmin kuin Työmiehenkään uutisten kirjottaja ole tuosta jutusta kirjoittanut muuta kuin totta, mutta yhteisen hyvän vuoksi päätettiin vastedes jättää persoonat pois palkkakuntakirjeistä. — Jenny Trast.

DETROIT, MICH.

Kesä lämpimeneen on mennyt ja syksyn kylmät viimat karistelevat lehtiä puista.

Kerronpa hiukan Bay Courtista, jossa olen kesän ajan oleskellut. Bay Court on St. Clair järven rannalla. Siitä on mitä kaunein näköala järvelle ja ilma on erittäin puhdasta, ilman toisenlaista kuin täällä kaupungissa.

Se on ennen ollut hotelli, vaan sen omistaa nyt Detroitin lastenkotien keskuhallinto. Se on avoinna ainoastaan kesällä. Tänä kesänä se avattiin 5 p. helmikuuta ja sulettiin kirjallisuudelta 10 p. syyskuuta. Senjälkeen siellä on ollut lastenkotien virkailijoita.

Koko kesän ajan sinne on tuotu lapsia ja äitejä joka tiistai ja perjantai kahden viikon ajaksi. Toisilta perheiltä oli isä kuollut, toista oli

sairaalassa tai sodassa; toisten mielestä. Neljä heistä, nim. Mrs. ja Fordillakin — vaan kun perheessä on 8-10 lasta, niin ei isompikaan palkka pitkälle riitä tänä aikana, joten lapsille ei voi kustantaa keuhkuvia, vaan täytyy ottaa sen armoisuus jos saa. Siellä oli myöskin paljon vanhoja mummoja ja leikkauksilla olleita naisia tervehtymässä.

Mitä muuten tulee sielläoloon, niin ruoka saisi olla hiukan parempaa, vaikka se onkin vapaata. Kun he kerran läheittävät ihmisiä terveyttään, niin täytyy heidän saada muutakin vahvistavaa kuin raitista ilmaa. Jos saattuu, että muita suomalaisia jolloinkin lähetetään sinne.

Niin on paras varustaa pari dollaria taskuraha, jolla saa New Baltimoresta ostaa jotakin ruuan jatkoa. Se lastenkodin keskuamaja on 33 West Warren ave. Tänä vuonna ei laitoksella ollut muita kuin kolme suomalaista. Puolalaisia ja eteläeuroopalaisia oli enemmän. Siellä oli sellainen kieltosekutus kuin ennen muinoin Baabellissa. Jotkut kehuiivat suomenkieltä kauniksi.

Detroitista en vielä tiedä paljon mitään. Sen vain olen nähnyt, että naiset ovat Woodwardin katuvaunun konduktööreinä. He näkyvät ajavan ajamalla miehet isänmaata puolustamaan.

Toivoisin, että naiset täällä ajattelisivat vähän muutenkin kuin tanssia ja kävisivät kokouksissa, jolla on siihen tilaisuutta sekä kirjoitettavat jotakin edes osaston asioista Toverittareen.

Toivon hauskaa syksyä Toverittaren laajalle lukijakunnalle, sekä tullaile että tuntemattomille.

Emilia Hiltunen.

MONESSEN, PA.

Tervehdys taas täältä pitkältä alka! — Elpää ole näkynyt ollenkaan kirjoituksia Monessenlata. Näyttää siltä kuin kesän ajalla on sama välinpitämättömyys ollut jokaisella, kuten, ikävä kyllä sanoa, on itsellänkin ollut.

"Talon lapset", näytelmä 3:ssa näytöksessä näytettiin täällä tov. W. Wuolan tullenäytelmänä syyskuun 14 päivänä. Seuraava näytelmä on "Nuori mylläri", 4:ssä näytöksessä. Tämä kappale on oikeastaan ensimmäinen uuden johtajamme johtama, sillä "Talon lapset" sovitettiin näyttämöllemme kuten hätäriekana. — Toivomme hyvää menestykseen tov. Wuolalle tulevan näytelmäkauden aikana.

Onpahan Monessenissa saatu taas jotain uutta aikaan. — Soittokunta "Sävel" on taas herittänyt unestaan. Miehet ovat taas hyvin innokkaita alkamaan uudestaan tov. Viitalan johdolla. Toivon, että menestys olisi loistava ja innostusta jatkuisi, ettei se pääsisi taas unahuttamaan, kuten kesällä kävi. Uusia oppilaita on myös noin kymmenkunta. Täällä nähkääs melutaan saada jotain aikaan ensi talven aikana. Musiikkilajia melnataan ihmisten mielestä ilostuttaa ja kyllä tarvitseekin jotain hauskeempaa, joka keventäisi monen mielestä nykyään vallitsevasta murheellisesta mielestään.

Miljoonan markan keräys pantiin alkuun täällä. Kerääjiksi tulivat seuraavat henkilöt: A. Mokseini, O. Lilja, E. Nieminen, W. Koskinen ja G. Karjalainen. Päätettiin että jokaisen osaston jäsenen on luovutettava päiväpalkkansa. Sanottu keräys (kuten jokainen tietää) on tarkotettu avuksi Suomen työläisille, jotka ovat joutuneet hätää kärsimään nykyisissä taistelussa Suomessa. On tarkotus saada miljoona markkaa kerättyä Yhdysvalloissa olevilta osastoilta, joten jokainen jäsen on velvotettu antamaan päiväpalkkansa. Tietenkin kerätään myös henkilöiltä, jotka ovat ulkopuolella osastoa. Siis alkää vitkastelko rahojenne kanssa, sillä kaikki tiedätte, että keräyksen tarkoitus on hyvä ja meidän tulee uhrata siihen, sillä rahaa tarvitaan taistelussamme, jos mielimme edistää siinä ja voitaa. Hauskaa syksyä kaikille taisteluvereille, toivoo toverundella:

Tyune.

KEHYKSIÄ tehdään tilausten mukaan
Toverin Kirjakauppa.